

ניסוי לבדיקת הסיבה להתיבשות התירס בעמק החולה - גז"ש שמש 2001

ש. גרף - שה"מ, ט. שני, ע. גרשוביץ - גז"ש שמש"ש, ע. שרון וסמדר עזתי - אוניברסיטת ת"א.

מבוא - תירס מהזנים גיובילי, 717 ודיינסיטי שגדל בשטחי גז"ש שמש"ש בחלקה הסמוכה לקיבוץ שדה - נחמיה, סבל קשה מהתיבשות במוקדים שהלכו והתרחבו. הסיבה להתיבשות זאת יוחסה בעבר לפוזריום מלניפורמה. בניסוי זה רצינו לבצע "מבחן קוד" בשדה לבדיקה, האם הפוזריום הוא הסיבה להתיבשות התירס.

שיטות וחומרים : הניסוי בוצע בחלקה בה התירס התיבש ולא הגיע לקטיף בקיץ האחרון. מחלקה זאת בודדה הפטריה פוזריום מלניפורמה במעבדה של ד"ר עמיר שרון באוניברסיטת ת"א לאחר הבידוד והזיהוי עברה הפטריה תהליך ריבוי על זרעי שבולת - שועל. תכנית הניסוי כללה את הטיפולים הבאים :

- א. בזמיד במינון 40 ק"ג.
- ב. בזמיד במינון 40 ק"ג שבחלקות המחוטות פוזרו זרעי שבולת - שועל מאולחים בפוזריום במינון של כ - 60 גרם למ"ר.
- ג. אוקטב 250 גרם / דונם.
- ד. אוקטב 500 גרם / דונם.
- ה. ביקורת לא מטופלת.

יישום הזמיד וריסוס האוקטב בוצע ב - 15/7 ותוחחו לעומק של כ - 15 ס"מ ואחריה השטח הושקה ב - 30 קוב לדונם. זרעי שבולת השועל המאולחים בפוזריום פוזרו ב - 1/8 ובאותו יום נזרע תירס זן גיובילי. תכנית הניסוי היתה בלוקים באקראי ב - 4 חזרות. כל חזרה השתרעה על 3 ערוגות באורך 10 מטר כל אחת. במהלך הניסוי נערך מעקב אחרי התיבשות התירס.

תוצאות

נביטת התירס היתה טובה וכן ההתפתחות הראשונית אולם במהרה התירס החל להתיבש. הציונים להתיבשות התירס בחלקות היתה כדלקמן :

		הטיפול
30/9	23/9	בזמיד 40 ק"ג קז"מ
6.2	2.2	בזמיד 40 ק"ג קז"מ מאולח בפוזריום
6.5	2.3	אוקטב 250 קז"מ
8.0	5.0	אוקטב 500 קז"מ
8.2	5.2	ביקורת לא מטופלת
9.5	7.2	

קז"מ - קדם זריעה מעורבים ב - 15/7 , האילוח והזריעה ב - 1/8 . ציונים להתיבשות מ - 0 = אין התיבשות ועד 10.0 = יבש ביותר .

טיפול הזמיד עכבו את ההתיבשות בהשוואה לטיפולים באוקטב שהיו פחות יבשים בהשוואה לביקורת, אולם ב - 30/9 החלקה היתה יבשה כאשר החלקות המטופלות מעט פחות. במשקל רטוב של 10 צמחי תירס שנלקח ב 24/9 נמצא :
בזמיד 40 ק"ג 2.5 ק"ג א.
בזמיד 40 ק"ג + אילוח 2.8 ק"ג א.
ביקורת 1.9 ק"ג ב.
בחלקות המטופלות שקלו צמחי התירס יותר במובהק מאשר התירס בחלקות הביקורת. אילוח החלקות שחוטו בבזמיד בפוזריום לא השפיע על ההתיבשות ועל יבול צמחי התירס. אולם צריך לציין שלמרות העיכוב בהתיבשות כתוצאה מהחיטוי, החלקות לא הגיעו לכלל קטיף של קלחים סבירים.

לסיכום - תירס זן גיובילי שגדל בחלקות שהתיבשו בעבר, חזר והתיבש למרות חיטוי הקרקע בבזמיד או אוקטב. אילוח מחודש של חלקות שחוטאו בפוזריום מלניפורמה לא שינה את קצב התיבשות החלקות בהשוואה לחלקות המחוטות ולא מאולחות.